

Nationella etiknätverket

MC2016-11-14

Rapport och utvärdering efter 13e Nationella etiknätverketskonferensen den 14 november 2016

1. Rapport

Det Nationella etiknätverket samlades för sin årliga konferens på Karolinska Institutet i Stockholm för att utbyta erfarenheter och ta del av aktuella frågor inom etikområdet. Konferensen samlade 53 deltagare från hela landet.

Ansvariga för årets konferens var etiknätverkets arbetsutskott med årets medarrangörer, Etikrådet för Barn & Ungdom vid Skånes universitetssjukhus och Vårdetiska Rådet Skånevård Kryh.

KI/Lime/CHE bjöd på lokalen och Stockholm läns landsting bjöd på förtäring under konferensdagen.

Moderator var **Rose-Marie Isaksson**, Etik- och omvårdnadsstrateg, Med. Dr. Ordförande i Norrbottens läns landsting etiska råd.

Anna Nergårdh, chefläkare och biträdande landstingsdirektör Stockholm läns landsting inledde konferensen med en "Etisk reflektion ur ett ledningsperspektiv". Anna betonade hur viktigt det är att vi som intresserar oss för etikfrågor inom sjukvården träffas för gemensam dialog på Etiknätverkets årliga sammankomst. En möjlighet att få kommunicera om etik och dela med sig av erfarenheter till medarbetare från olika delar av landet. Anna betonade även att hälso- och sjukvården är komplex, vi måste våga problematisera olika händelser och granska oss själva, detta tog Anna upp med bakgrund av den specifika händelse inom den kliniska forskningen som granskats på Karolinska universitetssjukhuset och på Karolinska Institutet under det gångna året. Det är mycket viktigt att skapa "arenor" för samtal och dialog och att våga problematisera!
<http://www.sll.se/Kontakter/Tjansteman/2351>

Anders Castor överläkare på Barnkliniken vid Skånes universitetssjukhus, ordförande för Etikrådet för Barn & Ungdom, medlem i Läkaresällskapets Etikdelegation presenterade Barnetikrådets medlemmar och arbetssätt och bjöd in till en fördjupning kring 2 centrala teman: (tema 2 efter lunch).

Tema 1: Hur kan vi veta vad som är i ett sjukt barns bästa intresse? För patienter som saknar kapacitet att själva besluta om sin vård kan man via information från anhöriga försöka bilda sig en uppfattning om vad den sjuke skulle ha velat. Men när det gäller (yngre) barn så går inte det, utan då får man använda en standard som bygger på vad som är i barnets bästa intresse. Men vad är barnets bästa intresse?

Länk till Anders presentation: https://kiedit.ki.se/sites/default/files/2016-11-14_barnetikradet_i_lund_for_nationella_etiknatverket.pdf

Nationella etiknätverket

MC2016-11-14

Niklas Juth, Associate Professor Centre for Healthcare Ethics (CHE), LIME Karolinska Institutet, medlem i etikrådet på Karolinska Universitetssjukhuset inledde eftermiddagen. Han informerar bl.a om att CHE genom Marie Chenik i veckan öppnat en webbsida för Etik i praktiken där Nationella etiknätverket fått en plats. <https://kiedit.ki.se/people/nikjut>
Länk till Niklas presentation: https://kiedit.ki.se/sites/default/files/2016-11-14_niklas_juth_che_for_nationella_etiknatverket.pptx

Linus Broström, Avdelningen för medicinsk etik Lunds universitet, Etikrådet för Barn & Ungdom ledde diskussionen kring tema 2: Etiskt arbete i sjukvården – hur vet vi om vi gör rätt?

Linus presenterade varför etik i vården är viktigt ur ett teoretiskt och filosofiskt perspektiv, vilka mål man kan tänkas ha, hur man kan veta om man uppfyller dem, om det går att mäta, och vad kvalitet av etiskt arbete skulle kunna vara.

Deltagarna diskuterade i mindre grupper kring nedanstående frågeställningar:

- Vilka är målen/målet med vårt etikarbete i den egna verksamheten?
- Om flera mål – hur prioriterar vi vid ”målkonflikter”?
- Hur tar vi bäst reda på om ett mål uppfylls?

Efter det att ovanstående frågor diskuterats i mindre grupper hade man gemensam återsamling, där Linus inhämtade vad som framkommit i gruppdiskussionerna. Linus hjälpte till att konkretisera och synliggöra det deltagarna diskuterat i grupperna.

Tänkbara mål för etikarbetet på arbetsplatserna skulle kunna vara: Hjälpa vården att ta reda på vad som är moraliskt riktigt – hjälpa vården att fatta ett moraliskt viktigt beslut. Hjälpa vården att fatta ett genomtänkt beslut. Utbilda/ge långsiktigt stöd och stimulans för etisk reflektion. Hjälpa vården att bli överens. Lindra och förebygga etisk stress hos vårdpersonal. [http://portal.research.lu.se/portal/sv/persons/linus-brostrom\(816e6e1c-1c89-4265-9aad-74de5fa8e9bc\).html](http://portal.research.lu.se/portal/sv/persons/linus-brostrom(816e6e1c-1c89-4265-9aad-74de5fa8e9bc).html)

Krystyna Dybkowska, överläkare Anestesikliniken Kristianstad, samordnare i Vårdetiska Rådet Skånevård Kryh och **Ingrid Maechel** legitimerad sjuksköterska och etikombud inom palliativ vård och ASIH Kristianstad, medlem i Vårdetiska Rådet Skånevård Kryh berättade om ”Erfarenheter av att bilda ett etikråd och få det att fungera”.

Länk till presentationen: https://kiedit.ki.se/sites/default/files/2016-11-14_vardetiska_radet_skanevard_kryh_for_nationella_etiknatverket.pdf

Länkar till broschyrerna Etikon 1 och 2:

https://kiedit.ki.se/sites/default/files/etikon1_november_2016.pdf

https://kiedit.ki.se/sites/default/files/etikon_2_november_2016.pdf

Olle Olsson, Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) representant i Statens medicinsk-etiska råd (Smer), presenterade sig och uttryckte önskan om en närmare kontakt med Nationella etiknätverket. <http://www.smer.se/ledamoter/olle-olsson-sakkunnig/>

Arbetsutskottet berättade att det planeras en enkät till etiknätverkets medlemmar under våren, en sorts utvärdering av etiknätverket och avslutade dagen genom att tacka alla som medverkat och alla som deltagit i konferensen.

Länk till webbsidan. <https://kiedit.ki.se/lime/etik-i-praktiken>

Nationella etiknätverket

MC2016-11-14

2. Konferensutvärdering

Antalet deltagare var 53. Till utvärderingen inlämnades 38 svar. Svarsfrekvensen var således 72 procent.

Till varje påstående fick deltagarna ta ställning till i vilken grad de instämde

-instämmer inte alls	1
-instämmer knappast	2
-varken instämmer eller instämmer inte	3
-instämmer delvis	4
-instämmer helt	5

Resultaten presenteras med ett ”medelvärde” för varje påstående. En del utvärderingsblanketter var ofullständigt ifyllda och saknade svar på frågor. Detta har tagits hänsyn till vid uträknande av resultatet.

Fråga	Resultat
1 Jag känner mig nöjd med inledningen, Etisk reflektion ur ett ledningsperspektiv	4,2
2 Jag känner mig nöjd med presentationen av Skånes Universitetssjukhus Barnetikråd, arbetsätt och aktiviteter	4,7
3 Jag känner mig nöjd med föreläsningen ”Hur kan vi veta vad som är i ett sjukt barns bästa	4,6
4 Jag känner mig nöjd med inledningen av eftermiddagens program	3,9
5 Jag känner mig nöjd med den interaktiva diskussionen om ”Etiskt arbete i sjukvården – hur vet vi om vi gör rätt?”	4,4
6 Det fanns goda möjligheter för mig att vara aktiv under den interaktiva diskussionen	4,3
7 Jag känner mig nöjd med presentationen av, Vårdetiskt Råd Skånevård Kryh	3,6
8 Jag är nöjd med det praktiska arrangemanget under konferensen:	4,6
9 Nätverkskonferensen infriade mina förväntningar	4,3
10 Nätverkskonferensen har stor betydelse för mitt arbete med etikfrågorna	4,2

Nationella etiknätverket

MC2016-11-14

Några kommentarer

- Bra föreläsare, bra genomförande
- Viktigt med fortsatta träffar i etiknätverket
- Mkt bra med diskussioner i smågrupper, gärna mer tid
- Intressant att höra hur Kryh startade sitt vårdetikråd
- Handuppräknig för att få en bild av publiken t ex, arbetsområde profession
- Önskvärt med deltagande av politiker
- Hemsida för etiknätverket. En viktig informationsplattform för etiska råd i landet
- Stort TACK

Några förslag på innehåll/programpunkter till 2017 års konferens:

- Prioriteringar Den reviderade nationella modellen.
- Tillfälle för ”alla” att presentera hur man arbetar.
- Vad är den politiska nivån, medborgarperspektivet i den etiska diskussionen.
- Mer information av Vårdetiska rådet Skånevård Kryh, ur sjuksköterskan perspektiv
- Personcentrerad vård och etik
- Vård i hemmet på vems villkor?
- Organdonation
- Hur ser beställare på etiska råd, vilka krav finns?
- Mer om barnperspektivet (Anders Castor)
- Etik i praktiken

Utvärderingen sammanställdes av Lollo Lindsmyr. Tack för kommentarer samt förslag på innehåll/programpunkter till 2017!

Med vänliga hälsningar

Nationella etiknätverkets arbetsutskott

Marie Chenik, ordförande

Rose- Marie Isaksson

Viveka Andersson

Louise Lindsmyr

marie.chenik@ki.se

rose-marie.isaksson@nll.se

viveka.andersson@regionhalland.se

louise.lindsmyr@regionorebrolan.se